

บทคัดย่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โครงการยววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ ๒

(ร้อยเอ็ด สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย และนครราชสีมา)

โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้

เรื่อง บทสนทนาของอดีต ปัจจุบัน อนาคตเมืองเสมา

The Conversation beyond the time of Meung Sema

ผู้วิจัย นางพรนิภา ฉะกระโทก

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ มณีโชติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปฐม หงส์สุวรรณ

ปีที่พิมพ์ 2553

จากการสังเคราะห์ โครงการยววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นการสังเคราะห์จากรายงานการวิจัยเรื่อง ย้อนอดีตเมืองเสมากับคุณค่าของยววิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้คนที่เป็นชาวบ้านในปัจจุบันที่มี บ้านเรือนที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ที่เคยเป็นแหล่งชุมชนโบราณ มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติ - ศาสตร์ ต่อเนื่องมาถึงสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้นในวัฒนธรรมสมัยทวารวดี และในวัฒนธรรม แบบเขมรที่พบในประเทศไทย บริเวณชุมชนโบราณแห่งนี้ เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในชื่อ “เมืองเสมา” ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางเมืองนครราชสีมาในอดีต ดังที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานทาง โบราณคดีทั้งโบราณวัตถุ โบราณสถาน ให้เห็นได้จนถึงปัจจุบัน

ถึงแม้ชาวบ้านที่เมืองเสมาในปัจจุบันจะมีความรู้เกี่ยวกับอดีตที่เป็นประวัติของชุมชน โบราณเมืองเสมาค่อนข้างน้อย แต่ก็รับรู้ในความเป็นเมืองโบราณที่เก่าแก่ของเมืองเสมาว่ามีอายุ ย้อนไปนับได้เป็นพันปี ชาวบ้านที่เมืองเสมาในปัจจุบันเชื่อว่าในบริเวณเมืองโบราณเมืองเสมา เป็นสถานที่ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่อาจให้คุณหรือให้โทษแก่ผู้คนได้ ในการรับรู้ดังกล่าว จึงมีชาวบ้านจากหลาย ๆ หมู่บ้านได้พากันมาประกอบพิธีกรรมบวงสรวงบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ เชื่อว่ามีอยู่ในเมืองเสมาได้คุ่มครอง ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านที่เมืองเสมามีความประสงค์ที่จะให้ เกิดความร่วมมือจากทั้งคนในท้องถิ่น หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันอนุรักษ์ พัฒนา ที่จะนำไปสู่การฟื้นฟูอดีตเมืองเสมา ให้เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่เหมาะสมและยั่งยืน ไม่ปล่อยให้เป็นเพียงเมืองโบราณที่รกร้างอย่างที่ผ่านมา